

Sateenkaarilapsen ja -nuoren huomioiminen oppilaitoksissa

1. Kunnioita jokaisen lapsen ja nuoren oikeutta itsemäärittelyyn. Jokaisella on oikeus määrittellä oma identiteettinsä sekä valita itselleen kutsumanimi. Käytä ihmisen itse valitsemaa nimeä ja sellaisia sukupuolittavia sanoja, joita hän itsestään käyttää.

2. Käytä sekä sukupuolineutraalia että moninaisuuden esiin nostavaa kieltä. Puhu seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuudesta positiivisesti ja ainutlaatuisuutena, joka on voimavara.

3. Varmista, että oppilaitoksen toiminnalliset tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat ovat kunnossa ja niissä on konkreettisia toimia sateenkaarinuorten yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

4. Puutu syrjintään ja kiusaamiseen, mutta ennen kaikkea ennaltaehkäise sitä purkamalla aktiivisesti sukupuoli- ja heteronormeja. Opettele tunnistamaan oppilaitoksen arjessa näkyviä normeja sekä omaan ajatteluusi ja toimintaasi vaikuttavia normeja.

5. Varmista, että tilat huomioivat sukupuolen moninaisuuden: onhan oppilaitoksessa sukupuolineutraaleita wc- ja pukuhuonetiloja.

6. Selvitä, onko nimen muuttaminen järjestelmissä (esim. Wilmassa) ja sähköpostiosoitteissa helppoa. Kutsumanimi tulisi voida lisätä järjestelmään, vaikka se ei olisi virallinen nimi.

7. Tarkista, että juridisen sukupuolimerkinnän täysi-ikäisenä muuttaneelle luodaan järjestelmiin asiakkuus uudelle henkilötunnukselle ja että hänellä on mahdollisuus saada entiset todistukset ja muut asiakirjat uudella nimellä ja henkilötunnuksella.

8. Huolehdi, että sinulla on ajantasainen tieto seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuudesta. Kaikkea ei tarvitse osata ja muistaa, mutta valmius oppimiseen on kaiken perusta.

9. Anna tilaa lapsen ja nuoren pohdinnoille, kokeiluille ja muutoksille. Voit tukea sateenkaarilapsen- ja nuoren kasvurauhaa tarjoamalla asiallista tietoa seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuudesta, purkamalla normeja sekä olemalla tuki ja turva. Sinulla on mahdollisuus olla tärkeä luottoaikuinen sateenkaarinuorelle tai -lapselle!

Setan verkkosivuilta löytyy sateenkaarisanasto sekä opetuslalle suunnattua tietoa sateenkaariteemoista ja materiaaleja opetuksen tueksi.